

دستورالعمل برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد

1- اهداف

این دستورالعمل با هدف ساماندهی، نظم‌بخشی، همسان‌سازی فرایند و وحدت رویه در برگزاری جلسات دفاع از پایان نامه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد بر اساس شیوه‌نامه‌های یکپارچه آموزشی، سایر ضوابط و آیین‌نامه‌های آموزشی دکتری و مصوبات شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، فراهم کردن زمینه مناسب برای تسهیل در برگزاری جلسات دفاع، ارائه‌ی شرح وظایف استاد ناظر (نماینده تحصیلات تکمیلی) در جلسه دفاع و افزایش مشارکت و حضور دانشجویان تحصیلات تکمیلی در جلسه دفاع جهت بهره‌مندی از آخرین دستاوردهای علمی پژوهشی ارائه شده در جلسه دفاع تدوین شده است.

2- دامنه کاربرد

- مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه

- استادان راهنمای پایان نامه، مدیران گروه‌های آموزشی، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها

- کارشناسان آموزش دانشکده‌ها

- دانشجویان کارشناسی ارشد

3- تعاریف

معاونت آموزشی: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تحصیلات تکمیلی: مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی

خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.

پایان‌نامه: مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته

یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد براساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود

جلسه دفاع از پایان نامه: جلسه‌ای که برای دفاع دانشجوی کارشناسی ارشد از پایان نامه در حضور هیئت داوران و استاد ناظر

برگزار می‌شود.

هیئت داوران: متشکل از استاد/ اساتید راهنما، مشاور/ مشاوران، داور/ داوران داخلی و خارجی می‌باشد.

استاد راهنما: یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان نامه یا رساله برعهده دارد.

استاد مشاور: یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان نامه و یا رساله برعهده دارد.

داور داخلی: عضو هیئت علمی دانشگاه با تخصص مرتبط با رشته - گرایش دانشجو یا زمینه تخصصی پایان نامه که از سوی گروه آموزشی و دانشکده تعیین می‌شوند.

داور خارجی: عضو هیئت علمی خارج از دانشگاه با تخصص مرتبط با رشته - گرایش دانشجو یا زمینه تخصصی پایان نامه که از سوی گروه آموزشی و دانشکده تعیین می‌شوند.

استاد ناظر: عضو هیئت علمی دانشکده که به عنوان نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه دفاع حضور دارد و حضور وی تا اتمام جلسه الزامی است.

4- رویه اجرایی صدور مجوز دفاع از پایان نامه

4-1 پس از ارائه پیش نویس کامل پایان نامه مکتوب توسط دانشجو به استاد/ اساتید راهنما و مشاور، استاد راهنمای اول نسبت به اعلام آمادگی دانشجو جهت برگزاری جلسه دفاع و معرفی داوران به گروه آموزشی مربوطه اقدام می‌نمایند.

4-2 گروه آموزشی پس از تایید اسامی داوران در شورای آموزشی گروه / دانشکده، موضوع را به معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام نموده و پس از آن معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ضمن تعیین استاد ناظر، مراتب را به اطلاع اساتید داور و ناظر می‌رساند.

4-3 صدور مجوز دفاع منوط به گذشت حداقل چهار ماه از زمان تصویب پیشنهاد پژوهشی (پروپوزال) در شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده است و دانشکده بدون صدور مجوز نباید جلسه دفاع برگزار کند.

4-4 با توجه به اینکه صدور مجوز دفاع از طریق سامانه آموزشی گلستان صادر می‌شود، در صورت عدم تایید یا لغو مجوز دفاع، از طریق سامانه آموزشی گلستان قابل پیگیری است و کارشناس دانشکده باید مراتب را به اطلاع استاد/ اساتید راهنما، مشاور و داوران جلسه دفاع برساند.

4-5 در صورتیکه هیئت داوران متشکل از 2 داور (داور داخلی/ داور خارجی یا 2 داور داخلی) باشد، یکی از داوران داخلی می‌توانند به عنوان استاد ناظر باشد در غیر این صورت الزاماً باید یک استاد ناظر به صورت مجزا تعیین شود.

4-6 دانشجو قبل از اخذ مجوز دفاع، موظف است هماهنگی‌های اولیه با هیئت داوران جهت حضور در جلسه دفاع را به عمل آورده و پس از اخذ مجوز دفاع، زمان نهایی برگزاری جلسه دفاع را به اطلاع ایشان برساند.

4-7 به منظور صدور مجوز دفاع از پایان نامه دانشجوی موظف است درخواست دفاع را از طریق پیشخوان خدمت سامانه آموزشی گلستان ثبت نموده و پیگیری های لازم را جهت تایید نهایی درخواست مذکور در سیستم گلستان به عمل آورد.

4-8 درخواست دفاع باید از طریق پیشخوان خدمت سامانه آموزشی گلستان تا 10 روز پیش از دفاع به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

4-9 فرایند صدور مجوز دفاع از پایان نامه به ترتیب مراحل به شرح زیر است:

- ثبت درخواست دفاع توسط دانشجو و بارگذاری فایل پایان نامه و نتیجه همانندجویی
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط کارشناس آموزش دانشکده
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط استاد راهنما
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط مدیر گروه آموزشی
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط کارشناس تحصیلات تکمیلی
- بررسی درخواست دفاع دانشجو توسط مدیر تحصیلات تکمیلی و در صورت تایید، صدور مجوز دفاع
- آماده سازی و چاپ کاربرگ ها و صورتجلسات دفاع توسط کارشناس دانشکده و تحویل به استاد ناظر
- برگزاری جلسه دفاع
- ارسال فرم صورتجلسه دفاع توسط کارشناس آموزش دانشکده در پرونده الکترونیک دانشجو
- بررسی صورتجلسه دفاع توسط کارشناس تحصیلات تکمیلی و اختتام فرایند

5- ضوابط برگزاری جلسه دفاع

5-1 پیش از برگزاری جلسه دفاع

5-1-1 کارشناس آموزشی دانشکده موظف است پیش از برگزاری جلسه دفاع کلیه کاربرگ های زیر را به استاد ناظر تحویل دهد.

- دعوتنامه اساتید حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه (گزارش 6821 نوع نامه صفر برای کارشناسی ارشد)
- دعوتنامه استاد ناظر جلسه دفاع از پایان نامه (گزارش 6821 نوع نامه 2 برای کارشناسی ارشد)
- کاربرگ صورتجلسه دفاع در سه نسخه (گزارش 1121 نوع نامه 4 برای کارشناسی ارشد)
- کاربرگ گواهی دفاع از پایان نامه (گزارش 2829 نوع نامه 2 برای کارشناسی ارشد)
- کاربرگ قراردادهای داوران داخلی، خارجی و استاد ناظر (گزارش 3831 نوع نامه 1 برای کارشناسی ارشد)
- کاربرگ های ارزشیابی داوران از پایان نامه

5-1-2 در صورت تمایل به حضور افراد دیگر در جلسه دفاع از پایان نامه دانشجو (اعم از اعضای خانواده، سایر مهمانان) لازم است فهرست افراد مورد نظر با امضا ریاست محترم/ معاون محترم آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده حداقل دو روز کاری قبل از برگزاری جلسه دفاع با استفاده از الگوی نامه شماره 14008 فرم دفاعیه تکمیل و نسبت به صدور مجوز ورود و خروج مدعوین جلسه دفاعیه به مشاور محترم رئیس و مدیر حراست دانشگاه ارسال شود.

5-1-3 درج اطلاعیه دفاع (زمان و مکان جلسه دفاع) دانشجویان در تابلو اعلانات و وبگاه (سایت) دانشکده جهت اطلاع رسانی به منظور شرکت و بهره‌مندی سایر دانشجویان دیگر الزامی است.

5-1-4 لازم است دانشکده‌ها، با استفاده از گزارش 2877 عنوان پایان‌نام، زمان، مکان و محل برگزاری جلسات دفاع را جهت اطلاع و بهره‌مندی سایر دانشجویان در وبگاه دانشکده اطلاع رسانی کنند.

5-2 برگزاری جلسه دفاع

5-2-1 در صورتی که تیم هدایت‌کننده دفاع از پایان نامه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد حداقل 2 نفر باشند (استاد راهنمای اول و دوم و یا استاد راهنمای و استاد مشاور) هیئت داوران حداقل باید شامل سه نفر (شامل تیم هدایت‌کننده و استاد داور داخلی یا خارجی) باشد. در این شرایط برای رسمیت بخشیدن به جلسه دفاع حضور حداقل 3 نفر از هیئت داوران و استاد ناظر (بدون حق رأی) در جلسه دفاع الزامی است در این صورت باید استاد ناظر مجزا تعیین شود.

5-2-2 در صورتی که تیم هدایت‌کننده دفاع از پایان نامه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد 1 نفر باشد، جلسه دفاع با حضور دو داور با انتخاب گروه آموزشی مربوطه (اساتید داور خارجی یا داخلی) و استاد ناظر رسمیت می‌یابد. در این صورت استاد ناظر علاوه بر جایگاه نماینده تحصیلات تکمیلی، می‌تواند نقش داور داخلی (با حق رأی) را نیز بر عهده داشته باشد.

5-2-3 اساتید بازنشسته دانشگاه الزهرا می‌توانند به عنوان داور خارجی به جلسات دفاع از پایان نامه دعوت شوند.

5-2-4 برگزاری جلسه دفاع به صورت حضوری الزامی است و در صورت غیبت استاد راهنمای دوم یا استاد(ان) مشاور در شرایط خاص ارائه وکالت کتبی و کاربرگ ارزشیابی (نمره ارزیابی پایان نامه) به استاد راهنمای اول الزامی است. استاد راهنمای اول موظف است، از طرف استاد راهنمای دوم/ مشاور غایب، صورتجلسه دفاع را امضا کند.

5-2-5 در ابتدای جلسه استاد ناظر چکیده‌ای از روند برگزاری جلسه و لزوم رعایت قوانین و مقررات مرتبط با جلسه دفاع را برای حضاران توضیح داده و در ادامه استاد راهنما به عنوان رئیس جلسه مطالب لازم جهت معرفی دانشجو، هیئت داوران و موضوع پایان نامه را به اختصار بیان می‌نماید.

5-2-6 دانشجوی موظف است ارائه شفاهی دفاعیه از پایان نامه را صرفاً به زبان فارسی انجام دهد.

5-2-7 مدت زمان ارائه برای دانشجویان کارشناسی ارشد، حداقل 20 و حداکثر 30 دقیقه می باشد و مدت زمان برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه 60 حداقل و حداکثر 120 دقیقه می باشد.

5-2-8 حضور سایر دانشجویان جهت بهره برداری از جلسه دفاع امکان پذیر می باشد و همچنین حضور خانواده و مهمانان دانشجوی به تعداد محدود با مجوز ورود به دانشگاه بلامانع است.

5-2-9 عدم پاسخ گویی و قرارداد دادن تلفن های همراه در حالت بی صدا در طول جلسه دفاع برای تمامی حاضرین در جلسه الزامی می باشد.

5-2-10 تهیه فیلم و عکس در زمان ارائه دانشجوی و در مرحله تشکر و قدردانی به گونه ای که موجب اختلال در برگزاری جلسه دفاع نشود، امکان پذیر است. ولی فیلمبرداری و عکس در مرحله پرسش و پاسخ از دانشجوی در جلسه دفاع ممنوع است.

5-2-11 پس از ارائه پایان نامه توسط دانشجو، هیئت داوران و سایر دانشجویان حاضر در جلسه دفاع، با نظارت استاد ناظر سوالات خود را مطرح می نمایند. دانشجو مکلف است به سوالات و ابهامات پاسخ داده و در صورت نیاز بعد از جلسه دفاع نسبت به انجام اصلاحات لازم زیر نظر اساتید راهنما و مشاور مطابق نظرات هیات داوران جلسه دفاع اقدام نماید.

5-2-12 پس از اتمام پرسش و پاسخ، تمامی دانشجویان و حضاران به غیر از هیات داوران با هدایت استاد ناظر ملزم به ترک جلسه می باشند.

5-2-13 جلسه مشورتی هیات داوران در غیاب دانشجو جهت ارزیابی نهایی، بلافاصله پس از دفاعیه در همان مکان تشکیل و ارزیابی نهایی انجام می شود.

5-2-14 نمره پایان نامه در معدل نیم سال و میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:

مردود (کمتر از 14)

قبول با درجه؛ متوسط (نمره 14 - 15/99)، خوب (نمره 16 - 17/99) خیلی خوب (نمره 18/99 - 18) و یا عالی (19-20)

5-2-15 کارشناسانی از حوزه مدیریت تحصیلات تکمیلی به منظور نظارت بر حسن اجرای برگزاری جلسه دفاع براساس مجوز صادر شده و تهیه گزارش از جلسات دفاع در برخی از جلسات دفاعیه حضور می یابند.

5-3 شرح وظایف استاد ناظر

5-3-1 در ابتدای جلسه استاد ناظر چکیده ای از روند برگزاری جلسه و لزوم رعایت قوانین و مقررات مرتبط با جلسه دفاع را برای حضاران توضیح می دهد.

5-3-12 استاد ناظر ضروری است در صورت مشاهده هرگونه تخطی از قوانین در زمان برگزاری جلسه دفاع، رعایت قوانین را به حاضرین در جلسه یاد آوری کند و در صورت ضرورت، جلسه را لغو و موضوع را با ارائه گزارش دقیق و دلایل لغو جلسه دفاع از پایان نامه به اطلاع معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برساند.

5-3-3 ارائه کلیه کاربرگ‌ها به هیئت داوران به منظور تکمیل و امضا و نیز اعلام مهلت 2 ماهه (ویژه دانشجویان ورودی 97 و بعد از آن) و 3 ماهه (ویژه دانشجویان ورودی 1402 و بعد از آن) برای زمان تحویل پایان نامه اصلاح شده به دانشجو بر عهده استاد ناظر است.

5-3-4 لازم است کلیه اعضای هیئت داوران قبل از اتمام جلسه دفاع، فرم ارزیابی را مطابق قواعد تکمیل و امضا نموده و تحویل استاد ناظر جلسه دهند. دریافت کاربرگ ارزشیابی داوران پس از تکمیل توسط هیئت داوران و ثبت میانگین نمرات در صورت جلسه دفاع بر عهده استاد ناظر است.

5-3-5 در صورت غیبت استاد راهنمای دوم/ مشاور در جلسه دفاع از پایان نامه، استاد راهنمای اول پس از دریافت وکالت کتبی و کاربرگ‌های ارزشیابی از پایان نامه از طریق اتوماسیون اداری یا ایمیل دانشگاهی و ارائه آن به استاد ناظر جلسه، صورت جلسه دفاع از پایان نامه را از طرف امضا نماید.

5-3-6 استاد ناظر باید پس از تکمیل و امضای کاربرگ قرارداد داوری دفاع از پایان نامه توسط داوران داخلی و خارجی، کاربرگ را تایید و امضا نماید.

5-3-7 استاد ناظر در پایان جلسه دفاع از پایان نامه مفاد تبصره 2 ماده 36 شیوه نامه یکپارچه آموزشی ویژه دانشجویان ورودی 1402 و پس از آن (حداکثر زمان اصلاح پایان نامه را پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، 3 ماه می باشد. هیات داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تایید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی پایان نامه را تعیین تکلیف کند.) به هیات داوران جلسه و دانشجو اعلام نماید.

5-3-8 گزارش ناظر در صورت جلسه دفاع از پایان نامه باید در پایان جلسه دفاع توسط استاد ناظر به صورت دقیق تکمیل شود. تایید بخش "الف" گزارش ناظر بیانگر این مطلب است که جلسه دفاع مطابق با مقررات و بدون هیچ مغایرتی با اطلاعات مجوز صادر شده برای دفاع برگزار شده است. تایید بخش "ب" گزارش ناظر بیانگر عدم رعایت مقررات مربوطه و یا وجود مغایرت با اطلاعات مجوز صادر شده برای برگزاری جلسه دفاع می باشد. در این شرایط توضیح و شرح دقیق موارد الزامی است.

5-3-9 تایید و امضاء صورت جلسه دفاع توسط استاد ناظر به معنای تایید تمام موارد مندرج در آن از سوی ایشان به عنوان نماینده و ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه دفاع است.

5-3-10 استاد ناظر به عنوان نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه مسئول نظارت و حسن اجرای قوانین و مقررات در جلسه دفاع است و رعایت مفاد مربوطه در این دستورالعمل بر عهده ایشان است. حضور نماینده تحصیلات تکمیلی در جلسه دفاع تا اتمام کامل جلسه جهت جمع بندی، محاسبه میانگین نمره و اعلام نتیجه به دانشجو الزامی است.

5-3-11 استاد ناظر ضروری است کلیه کاربرگ‌های تکمیل شده مربوط به جلسه دفاع را به کارشناس آموزش دانشکده تحویل دهد. هیچ یک از کاربرگ‌ها نباید در اختیار دانشجو قرار گیرد. پس از دفاع، دانشجو باید کاربرگ گواهی دفاع از پایان‌نامه را جهت درج در نسخه صحافی پایان‌نامه از کارشناسان دانشکده دریافت کند.

5-3-12 چنانچه ارزشیابی پایان‌نامه مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی، به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیات داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از پایان‌نامه خود دفاع کند. ضروری است این مورد در صورت جلسات دفاع هم قید گردد. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از پایان‌نامه در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

نگهداری سوابق:

• سوابق الکترونیکی: درج در پرونده الکترونیکی دانشجو (پرداش 18090)

• سوابق فیزیکی: پرونده تحصیلی دانشجو در دانشکده

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه

دانشگاه الزهراء